

Suomen Tuomariliitto ry osallistui kansainvälisen tuomariliiton (IAJ) Bakussa pidettyyn kokoukseen 12. - 17.10.2025. Samalla pidettiin myös Euroopan Tuomariliiton (EAJ) kokous. EAJ on IAJ:n alueellinen järjestö. Suomen Tuomariliitto ry:n puolesta kokouksiin osallistui käräjätuomari Veera Kankaanrinta. Ohessa joitain nostoja molemmista kokouksista.

EAJ:n kokous pidettiin 12.10.2025. Kokouksessa esille tuli useita epäkohtia Euroopan tuomariliiton jäsenvaltioista:

- Ukraina: Oikeuslaitos taistelee ja käynnissä on oikeuslaitosuudistus. Tukea tarvitaan. Tuomarit toimivat rintamalla ja osallistuvat myös sotatoimiin.
- Albania: Tuomari tapettiin virkatehtävässään lokakuun alussa. Oikeusjärjestelmään kohdistettu painetta, tuomareita on määrällisesti liian vähän ja tuomarit ovat myös poliittisten päättäjien julkisten hyökkäysten kohteena. EAJ on laatinut julkilausuman Albanian tuomareihin kohdistuvasta menettelystä ja kehityksestä.
- Kreikka: EAJ on antanut aiemmin julkilausuman Kreikassa tuomareihin kohdistuvista kurinpitotoimenpiteistä. Tuomareihin kohdistuvat kurinpitotoimenpiteet ovat vähentyneet. Oikeuslaitosuudistus on tulossa ja tuomareiden asema on parantunut. Edelleen huolestuttavaa kehitystä on kuitenkin esiintynyt, se on ulottunut myös oikeudenkäynteihin, oikeudenkäyntiavustajat ovat istunnoissa ja julkisesti haastaneet tuomareiden koskemattomuutta.
- Tsekkoslovakia: EAJ on antanut aiemmin julkilausuman tuomareiden palkkauksesta. Perustuslakituomioistuin on tutkinut tuomareiden palkkausta koskevan lain perustuslainmukaisuutta ja todennut sen perustuslain vastaiseksi. Tuomareiden alennetut palkat määrättiin maksettavaksi tuomareille takautuvasti takaisin.
- Albanian ohella EAJ antoi kokouksessa julkilausumat myös Espanjan ja Romanian tuomareiden tilanteesta.

IAJ:n kokouksessa 13. - 15.10.2025 todettiin yleisenä ongelmana tuomareiden itsenäisyyteen kohdistuvat uhat. Julkinen mielipide on käännetty kampanjoilla oikeuslaitoksen vastaiseksi. Huomiota herätti myös muun muassa seuraavat seikat:

- Meksiko: Uusia tuomareita oli valittu poliittisin perustein ja tuomareita on erotettu viroista.
- Peru: Syyttäjien asema ja autonomia oli uhattuna.
- Ecuador: Paikallinen tuomari oli tapettu ja maassa on erittäin suuri väkivallan uhka ja turvallisuusuuhkia.
- Costa Rica: Tuomareiden maalittamista ja poliittisten päättäjien sekaantumista tuomareiden työhön ja päätöksentekoon esiintyi.
- Nigeria: Tuomari oli viety ja vangittu annettujen tuomioiden perusteella. Vangitseminen oli tapahtunut ilman oikeuskäsittelyä tai muutoksenhakua. Myös tuomariyhdistyksen varat oli jäädytetty.
- Tunisia: Paikallinen oikeusministeriö oli antanut määräyksen irtisanoa jopa tuhat tuomaria. Tuomareita oli myös vangittuna.
- Yhdysvallat ja Kanada: Tuomareita maalitettiin ja poliitikot olivat sekaantuneet tuomareiden työhön ja päätöksentekoon. Tuomareiden itsenäisyys ja riippumattomuus oli uhattuna.

- IAJ antoi kokouksessa julkilausumat Nigerin, Italian, Chilen ja Perun tuomareiden tilanteesta.

Linkit:

EAJ:n julkilausumat Espanjan, Romanian ja Albanian osalta:

<https://www.iaj-uim.org/iuw/eaj-resolutions-adopted-in-baku-2025/>

EAJ:n aiemmat lausumat muun ohella Kreikan ja Tsekkoslovakia osalta:

<https://eaj.iaj-uim.org/statements-adopted-during-the-eaj-meeting-in-yerevan/>

IAJ:n julkilausumat Nigeristä, Italiasta, Chilestä ja Perusta:

<https://www.iaj-uim.org/iuw/iaj-resolutions-adopted-in-baku-2025/>